

Súd: Najvyšší správny súd Slovenskej republiky
Spisová značka: 7Ssk/75/2025
Identifikačné číslo spisu: 1023200410
Dátum vydania rozhodnutia: 25. novembra 2025
Meno a priezvisko: Mgr. Michal Novotný
Funkcia: predseda senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2025:1023200410.1

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky vo veci žalobcu: G.. Y. S., nar. XX. C. XXXX, N. XXXX/X, S., zastúpeného: Advokátska kancelária Strémy s.r.o., IČO: 50 189 697, Floriánska 22, Bratislava - Staré Mesto, proti žalovanému: Generálny štáb Ozbroyených síl Slovenskej republiky, Nám. gen. Viesta 2, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia z 30. januára 2023, č. OdVS-23-3/2023, v konaní o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Správneho súdu v Banskej Bystrici č. k. 2 S 21/2024-93 zo 16. apríla 2025 takto

rozhodol:

Vec sa postupuje veľkému senátu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky.

Odôvodnenie

I.

Administratívne konanie a konanie pred správnym súdom

1. Z administratívneho spisu žalovaného vyplýva, že žalobca bol profesionálnym vojakom od 7. júla 2006. Podľa § 77 ods. 1 písm. a) zákona č. 281/2015 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov bol od 1. júna 2022 vyslaný na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky a v zmysle § 65 ods. 2 cit. zákona bol ustanovený do funkcie vedúci starší dôstojník/vodič s miestom výkonu štátnej služby Adaži (Lotyšsko). Na 21. až 24. októbra 2022 mu veliteľ útvaru („Predsunutá prítomnosť“) určil čerpanie dovolenky, počas ktorej sa mal zdržiavať na Islande. Dňa 21. októbra 2022 pred odletom na Island sa žalobca po požití alkoholických nápojov dostal do konfliktu so zamestnancom medzinárodného letiska v Rige (Lotyšsko). Ten voči nemu použil putá, načo privolal vojenskú políciu, ktorej príslušníci u žalobcu vykonali dychovú skúšku na prítomnosť alkoholu v krvi. Skúška vykonaná o 18:04 h vykázala koncentráciu 0,91 mg/l (1,9 ‰), o 21:09 h vykázala koncentráciu 0,59 mg/l (1,23 ‰) a až skúška 22. októbra 2022 o 5:28 h vykázala nulovú koncentráciu alkoholu.

2. Na návrh veliteľa útvaru riaditeľ Personálneho úradu Ozbroyených síl Slovenskej republiky vydal 6. decembra 2022 personálny rozkaz č. 12 110, ktorým žalobcu podľa § 83 ods. 1 písm. c) v spojení s § 134 ods. 2 písm. c) zákona č. 281/2015 Z. z. prepustil zo služobného pomeru. Na odôvodnenie v podstate uviedol, že podľa § 134 ods. 2 písm. c) cit. zákona nesmie profesionálny vojak počas celého vyslania požívať alkoholické nápoje. Žalobca však 21. októbra 2022 tieto nápoje požil, čím porušil

túto povinnosť. To, že sa tak stalo počas dovolenky, nepovažoval riaditeľ za podstatné, pretože túto povinnosť má profesionálny vojak počas celého obdobia vyslania. Zdôraznil, že vyslaním vojak reprezentuje aj Slovenskú republiku. Ani právo na ochranu súkromia podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky nie je absolútne. Zákaz požívania alkoholických nápojov sleduje legitímny cieľ na ochrane národnej bezpečnosti a morálky.

3. Žalovaný tu preskúmaným rozhodnutím z 30. januára 2023 potvrdil rozhodnutie riaditeľa personálneho úradu v podstate z tých istých dôvodov. Správnu žalobu, ktorú žalobca podal proti tomuto rozhodnutiu, správny súd zamietol tu napadnutým rozsudkom č. k. 2 S 21/2024-93. Na odôvodnenie takisto zdôraznil, že zákaz ustanovený v § 134 ods. 2 písm. c) zákona č. 281/2015 Z. z. sa vzťahuje na celé obdobie vyslania na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky. Cieľom tohto ustanovenia je zabrániť požívaniu alkoholu aj v čase osobného voľna, teda aj počas dovolenky, pretože jej čerpaním sa vyslanie neprerušuje. Takéto riešenie podľa správneho súdu neobmedzuje právo na súkromie počas dovolenky viac, než je primerané. Porušenie tohto zákazu potom podľa § 83 ods. 1 písm. c) zákona č. 281/2015 Z. z. je obligatónym dôvodom skončenia služobného pomeru.

II.

Kasačná sťažnosť a vyjadrenie k nej

4. Včas podanou kasačnou sťažnosťou sa žalobca domáha zrušenia tohto rozsudku a vrátenia veci na ďalšie konanie. Na úvod znova zdôraznil, že na 21. októbra 2022 mal určenú dovolenku, o ktorú požiadal s mesačným predstihom. Mimo územia Slovenskej republiky bol vyslaný bez dostatočnej prípravy, najmä s nedostatočnou znalosťou angličtiny, čo bolo hlavou príčinou jeho nedorozumenia so zamestnancami letiska v Rige; jeho konanie tam však nenaplnilo ani trestný čin, ani priestupok. Žalobca nesúhlasil s výkladom správneho súdu, že povinnosť podľa § 134 ods. 2 písm. c) zákona č. 281/2015 Z. z. sa naňho vzťahuje aj počas dovolenky. Naopak, gramatický, systematický a logický výklad podľa neho vedie k tomu, že týmto ustanovením sa vojak nemá sankcionovať, keď neplní úlohy počas vyslania, teda mimo služobného času. Argument, že vojak môže byť z dovolenky odvolaný, platí nielen pre vojakov počas vyslania, ale aj pre vojakov na území Slovenskej republiky. Nikto z osôb pri incidente nevedel, že žalobca je vojak, a preto neobstojí ani argument, že jeho správanie malo byť reprezentatívne. Následok v podobe prepustenia za požitie alkoholických nápojov v čase dovolenky považoval žalobca za prísny a neprimeraný, keď medzi porušenou normou a následkom by mal byť primeraný vzťah. Prepustenie znamenalo aj narušenie jeho rodinných vzťahov. Ďalej žalobca zopakoval, že ako slabšia strana nebol riadne poučený o tom, kedy nesmel požívať alkoholické nápoje. Konečne, podľa neho výklad správneho súdu nadmerne zasahuje do jeho práva na súkromný a rodinný život podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a odporuje aj účelu dovolenky na zotavenie, a preto je takto vykladané ustanovenie § 134 ods. 2 písm. c) zákona č. 281/2015 Z. z. protiústavné.

5. Žalovaný navrhol zamietnuť kasačnú sťažnosť. Zdôraznil, že plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky v Lotyšsku je medzinárodným záväzkom Slovenskej republiky v rámci Severoatlantickej aliancie, čo odôvodňuje požiadavku disciplíny a dôveryhodnosti vyslaných reprezentantov. Podľa § 132 ods. 1 zákona č. 281/2015 Z. z. je súčasťou služobnej disciplíny aj dodržiavanie zákonov a etického kódexu (služobný predpis č. 115/2022), ktorý okrem iného vyžaduje, aby vojak neohrozoval alebo nepoškodzoval vážnosť a dobré meno ozbrojených síl. Stav žalobcu na letisku v Rige 21. októbra 2022 svedčí o strednej až ťažkej opitosti, pričom nie je podstatné, či mal alebo nemal rovnošatu. V tom čase bol vyslaný na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky, a preto podľa § 134 ods. 2 písm. c) zákona č. 281/2015 Z. z. nesmel požívať alkoholické nápoje. Výklad žalobcu v kasačnej sťažnosti považuje žalovaný za jeho subjektívny názor, ten však nemá oporu v judikatúre kasačného súdu, podľa ktorej sa tento zákaz vzťahuje aj na čas dovolenky takého profesionálneho vojaka. Žalovaný ani riaditeľ personálneho úradu nemali žiaden priestor na úvahu, lebo podľa § 83 ods. 1 písm. c) cit. zák. je toto porušenie obligatónym dôvodom prepustenia. Ide o personálne opatrenie, nie o sankciu.

III.

Posúdenie veci senátom kasačného súdu

6. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok v celom rozsahu (§ 2453 ods. 1 SSP) a predchádzajúce konanie pred správnym súdom bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP).

7. Predmetom prieskumu v prerokúvanej veci sú rozhodnutia služobných orgánov, ktorými prepustili žalobcu zo služobného pomeru profesionálneho vojaka podľa § 83 ods. 1 písm. c) zákona č. 281/2015 Z. z. Podľa tohto ustanovenia sa štátna služba profesionálneho vojaka (okrem iného) v stálej štátnej službe skončí prepustením zo služobného pomeru, ak poruší (okrem iného) základnú povinnosť podľa § 134 ods. 2 písm. c) cit. zák. Toto naposledy citované ustanovenie (pod marginálnou rubrikou „Základné povinnosti profesionálneho vojaka“) normuje, že profesionálny vojak okrem iného nesmie požiť alkoholické nápoje v služobnom čase alebo počas vyslania na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky podľa § 77 ods. 1 písm. a) cit. zák. Obsah personálneho rozkazu nesvedčí o tom, že by dôvodom žalobcovho prepustenia bolo porušenie iných povinností, napr. neetické správanie [porov. § 134 ods. 1 písm. a) cit. zák. v spojení s etickým kódexom]. Podľa zisteného skutkového stavu žalobca bol od 1. júna 2022 skutočne vyslaný na plnenie úloh podľa citovaného ustanovenia mimo územia Slovenskej republiky, a to v rámci operácie Predsunutá prítomnosť v Lotyšsku. Počas tohto vyslania 21. októbra 2022 skutočne požil alkoholické nápoje, čo potvrdila dychová skúška, ktorá uňho zistila koncentráciu najviac 0,91 mg/l, a ani žalovaný to nepopiera.

8. Zároveň však skutkový stav svedčí o tom, že na tento deň (21. októbra 2022) žalobcovi jeho veliteľ určil čerpanie dovolenky. Podstatnou otázkou, ktorú žalobca znova a s rozšírenou argumentáciou nadnáša aj v kasačnej sťažnosti a ktorá je rozhodujúca pri posúdení prerokúvanej veci, tak je, či obmedzenie ustanovené v § 134 ods. 2 písm. c) zákona č. 281/2015 Z. z. sa naňho vzťahuje aj vtedy, keď počas vyslania na plnenie úloh čerpá dovolenku. Riešením tejto otázky sa zaoberal tunajší súd v rozsudku sp. zn. 1 Asan 12/2020, na ktorý odkazoval správny súd aj žalovaný a v ktorom ju vyriešil kladne. V jeho odôvodnení zdôraznil, že zákaz požitia alkoholických nápojov počas vyslania na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky má širší rozsah, než zákaz ich požitia v služobnom čase, čo plynie z jasne prejavenej vôle zákonodarcu. Aj viaceré iné povinnosti a obmedzenia ustanovené v § 134 cit. zák. sa vzťahujú na vojaka aj mimo služobného času. Nesúhlasil ani so záverom, že by sa tým neprimerane zasahovalo do súkromia profesionálneho vojaka, pretože zásah má zákonný základ a sleduje legitímny cieľ, ktorým ochrana národnej a verejnej bezpečnosti a ochrana morálky. Vyslanie sa uskutočňuje v rizikových oblastiach, čo si vyžaduje zvýšené nároky na bojovú pripravenosť, na ktorú alkohol vplýva negatívne. Okrem toho takýto profesionálny vojak reprezentuje Slovenskú republiku, a preto od neho možno vyžadovať takéto obmedzenie. Týchto obmedzení si bol profesionálny vojak vedomý už v okamihu, kedy bol vyslaný.

9. Predkladajúci senát sa oboznámil s právnym názorom vysloveným v tomto rozsudku, no po predbežnej porade dospel k opačnému názoru. Predovšetkým - čo nespochybňujú ani účastníci, ani správny súd, ani citovaný skorší rozsudok kasačného súdu - ustanovenie § 134 ods. 2 písm. c) zákona č. 281/2015 Z. z. zakazuje požívanie alkoholických nápojov akokoľvek. Samotný pojem „alkoholický nápoj“ sa v tomto zákone nevymedzuje, a tak môže byť otázne, či ním možno rozumieť alkoholický nápoj v zmysle § 1 zákona č. 219/1996 Z. z. o ochrane pred zneužívaním alkoholickým nápojom a o zriaďovaní a prevádzke protialkoholických záchytných izieb (liehoviny, destiláty, víno, pivo a iné nápoje, ktoré obsahujú viac ako 0,75 % obj. alkoholu) alebo v zmysle § 2 ods. 1 písm. a) a § 4 ods. 2 až 8 zákona č. 530/2011 Z. z. o spotrebnej dani z alkoholických nápojov (lieh, víno, medziprodukt a pivo, zásadne s najmenej 1,2 % obj. alkoholu). V zásade však možno vyjsť z toho, že alkoholickým nápojom sú aj bežné nápoje ako pivo či víno. Znenie § 134 ods. 2 písm. c) zákona č. 281/2015 Z. z. potom jasne uvádza, že zakázané je už jeho požívanie, teda vpravovanie do tela akýmkoľvek biologicky či chemicky možným spôsobom, čiže aj pitím. Zakázané je tak samotné pitie alkoholického nápoja v akomkoľvek množstve. Profesionálny vojak teda poruší uvedený zákaz už vtedy, ak si odpije dúšok piva či vína, a to bez ohľadu na to, aký vplyv môže mať takýto dúšok na jeho organizmus.

10. Iný výklad pojmu „požívať alkoholické nápoje“ podľa predkladajúceho senátu neprichádza do úvahy už preto, že toto ustanovenie zakazuje aj ich požívanie v služobnom čase, teda v čase, kedy profesionálny vojak je k dispozícii svojmu služobnému úradu (porov. § 102 zákona č. 281/2015 Z. z.). Ani žalobca, ani žalovaný nespochybňujú, že uložiť takýto zákaz v služobnom čase je plne opodstatnené, pretože si to vyžaduje charakter služby profesionálneho vojaka. Preto neprichádza do úvahy vykladať pojem „požívať alkoholický nápoj“ voľnejšie, napríklad tak, že sa týka len väčšieho množstva alkoholických nápojov alebo že sa ním zakazuje prekročiť určitú koncentráciu alkoholu v krvi. Keďže § 134 ods. 2 písm. c) cit. zák. ustanovuje rovnaký zákaz tak pre služobný čas, ako aj obdobie vyslania na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky, znamenal by miernejší výklad pre obdobie vyslania nevyhnutne aj miernejší výklad pre služobný čas. To by však, ako už bolo

uvedené, odporovalo aj účastníkmi nespochybňovanému záujmu na riadnom výkone služby v služobnom čase. Preto treba citované ustanovenie vykladať len tak, že zakazuje akékoľvek vpravovanie alkoholického nápoja do ľudského tela profesionálneho vojaka.

11. Predkladajúci senát sa ďalej stotožňuje aj s právnym názorom, že vyslanie na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky je jednou zo zmien služobného pomeru, takže zásadne označuje celé obdobie vymedzené rozhodnutím o vyslaní (§ 77 ods. 1 a § 78 zákona č. 281/2015 Z. z.). Vychádzajúc z toho už aj sám predkladajúci senát dospel k záveru, že zákaz požívať alkoholické nápoje počas tohto vyslania sa zásadne vzťahuje nielen na obdobie služobného času, ale aj obdobie osobného voľna (rozsudok sp. zn. 7 Ssk 69/2023). Samo čerpanie dovolenky (§ 108 a 109 cit. zák.) neprerušuje vyslanie, čo znamená, že aj počas nej vyslanie trvá. Jazykový výklad ustanovenia § 134 ods. 2 písm. c) zákona č. 281/2015 Z. z. tak dovoľuje záver, že tento zákaz sa na profesionálneho vojaka vzťahuje aj počas dovolenky v období, kedy trvá jeho vyslanie na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky. Na druhej strane však Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že jazykový výklad ustanovenia sa musí doplniť ďalšími interpretačnými prístupmi postavenými mu na roveň, najmä teleologickým a systematickým výkladom vrátane ústavne konformného výkladu, ktoré sú spôsobilé v kontexte racionálnej argumentácie predstavovať významný korektív pri zistení obsahu a zmyslu aplikovanej právnej normy (porov. z posledného obdobia napr. nález sp. zn. PL. ÚS 20/2023, ods. 44 a tam citovanú prejudikatúru). Aj tunajší súd v už cit. rozsudku sp. zn. 1 Asan 12/2020 uviedol niektoré ďalšie argumenty, ktoré podľa neho podopierali jazykový výklad uvedenej normy. Ani tieto argumenty však podľa predkladajúceho senátu presvedčivo nepodporujú jeho správnosť.

12. Ako už bolo uvedené v rozsudku sp. zn. 7 Ssk 69/2023, zákaz ustanovený v § 134 ods. 2 písm. c) zákona č. 281/2015 Z. z. sa počas vyslania na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky vzťahuje nielen na obdobie služobného času, ale aj na čas osobného voľna. Takéto rozšírenie je opodstatnené najmä tým, že podľa § 106 ods. 1 písm. g) cit. zák. sa na profesionálneho vojaka počas tohto vyslania vôbec nevzťahujú ustanovenia § 103 až 105 o rozvrhnutí pracovného času, plnení služobných úloh nad ustanovený pracovný čas a služobnej pohotovosti. Okrem toho už podľa úvodného § 102 ods. 2 cit. zák. sa na profesionálnych vojakov pri tomto vyslaní nevzťahuje ani základné obmedzenie maximálneho týždenného pracovného času, pretože podľa § 106 ods. 4 cit. zák. má profesionálny vojak pri tomto vyslaní nárok spravidla len na šesťhodinový odpočinok v priebehu 24 hodín, ktorý podľa § 106 ods. 5 cit. zák. možno dokonca rozdeliť na dve trojhodinové časti. Z uvedeného je zrejmé, že počas vyslania podľa § 77 ods. 1 písm. a) cit. zák. profesionálny vojak v zásade nemôže počítat s tým, že jeho pracovný deň je (relatívne pevne) rozdelený na úsek služobného času a úsek osobného voľna. Počas tohto vyslania sa totiž aj čas osobného voľna môže kedykoľvek zmeniť na služobný čas, teda profesionálny vojak môže byť v zásade kedykoľvek povolaný na plnenie svojich služobných úloh. Preto od neho v tieto dni možno vyžadovať, aby nepožíval alkohol ani v čase osobného voľna, lebo citované ustanovenia § 102 až 106 zákona č. 281/2015 Z. z. počítajú s tým, že toto osobné voľno sa v podstate kedykoľvek môže zmeniť na služobný čas, kedy musí nastúpiť službu a byť v nej triezvy.

13. Dovolenka v zmysle § 107 a nasl. tohto zákona je však kvalitatívne iným obdobím, pretože ide o dlhšie trvajúce súvislé obdobie oslobodenia od služobných úloh, ktorého účelom je hlavne umožniť, aby si zamestnanec odpočinul a aby mal čas na oddych a zotavenie (porov. napríklad rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 29. novembra 2017, C-214/16, King, ods. 37). Odlišne od úpravy služobného času zákon v účele a zmysle dovolenky nerobí rozdiel medzi profesionálnymi vojakmi, ktorí sú vyslaní na plnenie úloh podľa § 77 ods. 1 písm. a) zákona č. 281/2015 Z. z., a profesionálnymi vojakmi, ktorí vykonávajú svoje služobné povinnosti v Slovenskej republike. Obe skupiny majú totiž nárok na určitú dovolenku (hoci rozsah a dátum jej čerpania sa môže podriaďiť záujmom vyslania, porov. § 108 ods. 3 a § 109 ods. 7), ustanovenia § 107 až 112 cit. zák. ich neobmedzujú v mieste, ani spôsobe jej trávenia, a pre oboch platí rovnaké ustanovenie § 109 ods. 8 cit. zák., podľa ktorého ich veliteľ môže odvolať z dovolenky, ak to vyžaduje dôležitý záujem štátnej služby. Podľa predkladajúceho senátu tak medzi uvedenými dvoma skupinami profesionálnych vojakov niet rozdielu v obsahu služobného pomeru v čase čerpania dovolenky. Už z tohto dôvodu je pochybné, prečo by profesionálny vojak vyslaný na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky mal počas dovolenky podliehať prísnejším obmedzeniam s omnoho prísnejšími následkami, keď profesionálny vojak, ktorý nie je v režime tohto vyslania, takýmto obmedzeniam a následkom nepodlieha.

14. Predkladajúci senát má tak pochybnosti, či jazykové vyjadrenie ustanovenia § 134 ods. 2 písm. c) zákona č. 281/2015 Z. z. v skutočnosti nejde ďalej, než si to vyžaduje účel a cieľ, ktorý sa touto normou sleduje (s potrebou teleologickej redukcie). Toto ustanovenie bolo síce v cit. zákone obsiahnuté od počiatku jeho účinnosti, teda od 1. januára 2016, no dôvodová správa ho nijako osobitne nevysvetľuje (porov. Národná rada Slovenskej republiky, VI. volebné obdobie, tlač 1049). Súčasťou skoršieho zákona č. 346/2005 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov bolo ustanovenie § 66 ods. 7 písm. g), zavedené zákonom č. 253/2007 Z. z., podľa ktorého sa skončenie vyslania mimo územia Slovenskej republiky vykoná z dôvodu požívania alkoholických nápojov v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi alebo internými normatívnymi aktami. Toto ustanovenie bolo do pôvodného vládneho návrhu zákona (národná rada, IV. volebné obdobie, tlač 208) doplnené na základe pozmeňujúceho návrhu Výboru národnej rady pre obranu a bezpečnosť (príloha č. 1 uznesenia z 24. apríla 2007, č. 41). Pozmeňujúci návrh bol odôvodnený tým, že neexistoval „zákonný podklad na vydanie zákazu požívať alkoholické nápoje mimo času výkonu štátnej služby mimo pracoviska alebo v priestoroch zamestnávateľa tak, ako si to vyžaduje situácia v misiách v zahraničí“, (zvýraznil kasačný súd), pretože zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci nedopadá „na čas pripadajúci na osobné voľno zamestnanca, ktoré trávi mimo pracoviska alebo priestoru svojho zamestnávateľa“ (zvýraznil kasačný súd).

15. Podľa predkladajúceho senátu už toto odôvodnenie, ktoré sa podľa § 96 ods. 1 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky považuje za súčasť návrhu zákona a použije sa pri jeho výklade a uplatňovaní, svedčí o tom, že cieľom bolo upraviť správanie profesionálneho vojaka na samotnej misii v zahraničí, v čase osobného voľna, kedy trávil čas v zásade na mieste, kam bol vyslaný, ale nie nevyhnutne na pracovisku alebo v priestore ozbrojených síl. O tom svedčí aj výslovný odkaz na čas „osobného voľna“, teda práve tú časť pracovného dňa profesionálneho vojaka, ktorá nie je služobným časom. Naopak, týchto legislatívnych materiálov nemožno vyvodit', že by cieľom tohto zákazu malo byť upravovať povinnosti profesionálneho vojaka v čase čerpania dovolenky, teda v čase, kedy jeho dni ako celok nie sú pracovné a kedy môže nepretržite niekoľko dní tráviť celkom mimo svojho pracoviska (aj mimo miesta vyslania) oddychom a regeneráciou. Predkladajúci senát samozrejme vníma rozdiely medzi znením ustanovenia § 66 ods. 7 písm. g) zákona č. 346/2005 Z. z. (týka sa len skončenia vyslania a predpokladá vydania normatívneho predpisu) a ustanovenia § 134 ods. 2 písm. c) zákona č. 281/2015 Z. z. (priamo ustanovuje zákaz požívať alkoholické nápoje ako základnú povinnosť). Je však zrejme, že obe ustanovenia majú v časti, ktorá sa týka obmedzenia požívania alkoholických nápojov počas obdobia vyslania, spoločné myšlienkové východisko, a preto je prenositeľné aj odôvodnenie ich cieľa aj účelu.

16. Proti záveru o tom, že zákonná formulácia „počas vyslania na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky“ v § 134 ods. 2 písm. c) zákona č. 281/2015 Z. z. má označovať automaticky celé obdobie tohto vyslania vrátane dovolenky, svedčia aj niektoré systematické súvislosti. Napríklad podľa § 133 ods. 2 písm. b) cit. zák. má profesionálny vojak právo na bezplatné ubytovanie počas takého vyslania. Výklad, že niektoré povinnosti (viazané na toto vyslanie) sa na vojaka vzťahujú aj počas pobytu na dovolenke celkom mimo miesta vyslania, by mohol otvárať otázku, či na základe cit. § 133 ods. 2 písm. b) by si takýto vojak nemohol uplatňovať aj právo na bezplatné ubytovanie aj v mieste dovolenky (pretože toto ustanovenie neobmedzuje toto právo na miesto, kam je vyslaný). Obdobne ustanovenie § 204 ods. 1 písm. b) šiesteho bodu cit. zák. zaručuje profesionálnemu vojakovi bezplatné stravovanie (aj) pri vyslaní podľa § 77 ods. 1 písm. a), pričom nijako nerozlišuje napríklad obdobie dovolenky [výnimka v odseku 2 písm. a) sa týka len naturálneho stravovania podľa odseku 1 písm. a)]. Aj v tomto prípade by teda argumentácia, z ktorej vychádza rozsudok sp. zn. 1 Asan 12/2020 k ustanoveniu § 134 ods. 2 písm. c) zákona č. 281/2015 Z. z., otvárala otázku, či by si profesionálny vojak rovnako mohol uplatňovať aj právo na proviantné náležitosti na dovolenke (teda v čase a mieste, kde ju trávi). Nie je totiž zrejme, prečo by sa mali obe formulácie [v citovaných ustanoveniach a v § 134 ods. 2 písm. c) cit. zák.] vykladať rozdielne - teda v jednom prípade tak, že sa vzťahujú aj na profesionálneho vojaka na dovolenke, no v druhom tak, že sa naňho na dovolenke nevzťahujú.

17. Predkladajúci senát sa nestotožňuje ani s ďalšou úvahou v cit. rozsudku, že takýto zásah do súkromia profesionálneho vojaka je odôvodnený legitímnym záujmom. Predovšetkým treba znova zdôrazniť (pozri už odseky 9 a 10 vyššie), že ustanovenie § 134 ods. 2 písm. c) zákona č. 281/2015 Z. z. sa vzťahuje na vpravovanie akéhokoľvek alkoholického nápoja v akomkoľvek (aj minimálnom)

množstve do tela profesionálneho vojaka. Neobmedzuje sa na zákaz nadmerného požívania alebo na zákaz správania, ktoré by ohrozovalo povest' či dôstojnosť profesionálneho vojaka. Naopak, zakazuje profesionálnemu vojakovi, ktorý počas vyslania na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky čerpá dovolenku, aj vypitie čo len pohára piva či vína s priateľmi, s rodinou, čo sa v našej (stredo)európskej kultúre považuje za úplne normálne a tvorí dokonca bežný rámec rozvíjania a pestovania spoločenského života. U niektorých náboženských vyznaní je požitie alkoholu súčasťou ich bohoslužby (napríklad Večera Pánova v Evanjelickej cirkvi a. v., slávnostné prijímanie obojakým spôsobom vo východných cirkvách a pod.), takže zákaz požívania alkoholu dopadá aj tieto obrady. Podľa predkladajúceho senátu však okolnosť, že určitá osoba je profesionálnym vojakom, teda vykonáva štátnu službu pre štát (§ 2 zákona č. 281/2015 Z. z.) nemôže znamenať, že zákonodarca môže takto ľubovoľne obmedzovať jej správanie a konanie aj v súkromí, teda v situáciách, ktoré so službou nijako nesúvisia a ani na ňu nemajú žiaden vplyv.

18. Na odôvodnenie takéhoto obmedzenia nemôže postačovať sama okolnosť, že plnenie úloh profesionálneho vojaka mimo územia Slovenskej republiky sa spravidla bude realizovať v oblastiach so zvýšeným rizikom ozbrojeného konfliktu (ods. 31 rozsudku sp. zn. 1 Asan 12/2020). Podstata čerpania dovolenky totiž spočíva práve v tom, že profesionálny vojak služobné úlohy neplní, pretože odychuje, odpočíva a zotavuje sa; s týmto účelom je nezlučiteľné, aby musel byť aj počas dovolenky pripravený (!) zapojiť sa do rôznych závažných úloh, prípadne aj bojového charakteru. Ak by musel byť profesionálny vojak pripravený vykonávať služobné úlohy, potom by nešlo o dovolenku, ale služobnú pohotovosť. Na tom nič nemení ani už uvádzaná možnosť, že ho veliteľ z dovolenky odvolá, pretože v tomto prípade ide o výnimočné opatrenie podľa § 109 ods. 8 cit. zák. Riziko takého výnimočného opatrenia však nemôže ovplyvňovať účel čerpania dovolenky až tak, že ho poprie. Navyše, ako už bolo uvedené, podobná možnosť odvolať z dovolenky platí aj pre profesionálnych vojakov, ktorí nie sú vyslaní na plnenie úloh podľa § 77 ods. 1 písm. a) cit. zák., ktorých však zákonodarca v požívaní alkoholických nápojov neobmedzuje. Tento rozdielny prístup k obom skupinám profesionálnych vojakov, ktorí sa môžu ocitnúť v podobnej situácii, vyvoláva otázky o proporcionalite takéto výkladu zákazu podľa § 134 ods. 2 písm. c) zákona č. 281/2015 Z. z., aký zvolil už cit. rozsudok sp. zn. 1 Asan 12/2020. Konečne, podľa predkladajúceho senátu nemôže byť argumentom ani to, že profesionálny vojak vstúpil do služobného pomeru dobrovoľne; ani zamestnávateľ v pracovnom pomere, do ktorého zamestnanec tiež vstupuje dobrovoľne, nemôže ľubovoľne obmedzovať správanie zamestnanca mimo pracovného času, a o to menej počas dovolenky.

IV.

Záver

19. Zo všetkých uvedených dôvodov tak senát kasačného súdu dospel k odlišnému právnemu názoru na výklad ustanovenia § 134 ods. 2 písm. c) zákona č. 281/2015 Z. z. než bol vyslovený v rozsudku tunajšieho súdu sp. zn. 1 Asan 12/2020. Podľa predkladajúceho senátu sa zákaz požívať alkoholické nápoje počas obdobia vyslania na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky podľa cit. ustanovenia síce vzťahuje aj čas osobného voľna, ale nie na obdobie, kedy profesionálny vojak čerpá dovolenku.

20. Tým sú splnené podmienky, aby bola táto vec postúpená veľkému senát § 22 ods. 1 písm. a) SSP, ktorému účelom je zabezpečovať jednotnosť judikatúry najvyššieho správneho súdu. V záujme hospodárnosti senát navrhuje, aby sa veľký senát neobmedzil na zodpovedanie jednej otázky, ale aby podľa § 466 ods. 5 písm. a) SSP rozhodol o kasačnej sťažnosti.

21. Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0 (jednomyselne).

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

